

Vesa Heikkinen

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdentalupahakemus

Hakija: Vesa Heikkinen

Vireilletulopvm: 14.1.2019

Etuoikeuspvm: 14.1.2019

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla edellä mainitulle hakijalle kullanhuuhdentaluvan lupatunnuksella HL2019:0002

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdentaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 2,5 ha

Alueen nimi: Hippula

Sijainti: Inari, Kuusipäänoja, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, Hammastunturin erämaa alue, Natura 2000-suojelualue.

Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa neljä (4) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivun harjoittamiseen lupa-alueella, vuotuinen käsiteltävä maamäärä on noin 7-15 m³.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten esimerkiksi maa-aineksen kulkeutumista vesistöön luvanmukaisen toiminnan johdosta aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Toiminta-aikana alueella mahdollisesti laiduntaville poroille ei saa aiheuttaa häiriötä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 50 §.

Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille

elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Alueen läheisyydessä ei ole erityisiä porotalouden rakenteita.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan muissa lupamääräyksissä, erityisesti saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset on huomioitu lupamääräyksessä poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava 1400 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella harjoitetaan lapiokaivua. Alue ei ole helposti saavutettavissa. Alueelle ei ole haettu lupaa sijoittaa kaivoslain 26 §:n mukaisia rakennuksia tai rakennelmia.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, Asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijoiden haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Alueelle ei saa rakentaa kaivoslain mukaisia rakennelmia.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §.

Lupahakemuksen mukaisesti. Alueelle ei ole haettu lupaa rakennelmille.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 29.4.2019.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 29.3.2019
Ivalon paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta
- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 29.3.2019
Metsähallituksen lausunto 5.4.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Vesa Heikkisen kullanhuhdentalupahakemusta HL2019:0002. Haettu alue sijaitsee Palsinojaan laskevan Kuusipäänojan latvoilla Hammastunturin erämaa-alueella, Inarin kunnassa. Alue kuuluu myös Natura-alueeseen Hammastunturin erämaa, F11300203. Haetulla alueella (2,5 ha) on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua. Maata käsitellään noin 7 - 15 m³ kaivukaudessa. Lupaa on haettu 4 vuodeksi.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten petolintujen pesäreviirejä eikä uhanalaisten kasvilajien havaintoja Hertta, LajiGis tai laji.fi -tietokannoissa. Alueelta ei ole myöskään tiedossa uhanalaisten luontotyyppien esiintymiä. Alueella esiintyy luontodirektiivin Liitteen II luontotyypeistä Luonnonmetsää (9010) sekä vaihettumis- ja rantasoiita (7140). Edellä mainittujen luontotyyppien pinta-alat hakemusalueella ovat hyvin pieni osa näiden luontotyyppien kokonaispinta-aloista koko Hammastunturin erämaan Natura 2000-alueella, joten pienimuotoisen lapiokaivun vaikutukset eivät tällä alueella heikennä merkittävästi maaluontotyyppien luonnontilaa, etenkin jos kaivu tapahtuu välittömästi ojan varrella ja on pienimuotoista.

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäänköksiä, rakennusperintökohteita tai muita kulttuuriperintökohteita. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäänökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan jättämät jäänökset ovat kiinteitä muinaisjäänköksiä. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan mahdollinen muinaisjäänös, on työ muinaisjäänöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseolle, joka päättää jatkotoimenpiteistä. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat

kulttuuriperintökohteet, kuten merkittävät nuoremmat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhdentaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostuslaitteilla.
- Kaivutyöhön liittyvä leiriytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuuhdonta-alueen sisäpuolella. Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille on hankittava etukäteen luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.

Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:

- Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
- Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.
- Maastoliikenne metsäautoteiden ulkopuolella on luvanvaraista.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdentaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyyntönsään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisien oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisien perinteiselle elinkeinolle, kuten

poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi.”

Kyseisen kullanhuuhtontalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen.

Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä- Kuttura- Ivalojoiki-alueen kullanhuuhtontalupa-alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen Luontopalvelut ei osaa arvioida.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 29.3.2019
Inarin kunnan lausunto 17.4.2019

Hakemus kohdistuu voimassa olevan Ivalon alueen yleiskaavan alueelle, jossa alue on osoitettu merkinnällä Erämaa-alue (Se).

Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 29.3.2019
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 8.4.2019

Kullanhuuhtontalupa-alue sijaitsee Inarin kunnassa Hammastunturin erämaa-alueella Kuusipäänojan latvoilla.

Osa Hammastunturin erämaa-alueesta on erämaa-alueen rajauksesta poikkeavasti (pääosin suppeampana, joiltakin osin hieman laajempaan) liitetty Euroopan Unionin Natura 2000 -suojelualueverkostoon.

Tässä huuhtontalupahakemuksessa oleva alue sijoittuu erämaa-alueelle, joka kuuluu Natura 2000-alueeseen Hammastunturin erämaa (FI130 0203). Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Kaivoslain 3 §:n mukaan, lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin kaivoslain mukaan toimittaessa sovelletaan muun muassa luonnonsuojelulakia ja erämaalakia. Erämaa-alueella toimittaessa on otettava huomioon erämaalain säännökset ja tavoitteet, erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Kullanhuuhtonta-alue sijaitsee poronhoitolain (1990/848) tarkoittamalla erityisellä poronhoitoalueella Hammastunturin paliskunnassa. Alue on Saamelaisen kotiseutualuetta (laki saamelaiskäräjistä 1995/974 4§) ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion maata.

Luontoarvojen suojelu

Kullanhuuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdontatoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät, samoin kuin vesilain nojalla suojellut lähteet, on rajattava huuhdonta alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kullanhuuhdontatoiminta ei todennäköisesti heikennä Natura -alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä siten tarvita, kuitenkin kaikessa Natura 2000 -alueilla harjoitettavassa toiminnassa on huolehdittava siitä, ettei toimenpiteillä merkittävästi heikennetä alueen valinnan perusteen olevia luontotyyppejä tai lajien elinympäristöjä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmat, vesiensuojelu

Hakemuksen mukaan huuhdonnassa käytettävä sameutunut vesi voi kulkeutua vesistöön (Kuusipäänojaan).

Yhteisvaikutusten kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Kun vesistöalueella voi olla kymmeniäkin huuhdontapaikkoja, on vaara, että toiminnasta aiheutuvalla yhteiskuormituksella on vesistön tilaa heikentävä vaikutus.

Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttava humuksen ja kiintoaineksen joutuminen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Kalatalous

Huuhdontavesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhdontatoiminnassa otettava huomioon siten, että joen tai puron varsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä.

Kulttuurihistoria ja rakentaminen

Kullanhuuhdontakulttuuriarvot on kaivutoiminnassa turvattava, mikäli sellaisia on haetulla huuhdonta-alueella.

Kullanhuuhdontalupahakemuksen yhteydessä alueelle ei haeta lupaa rakentaa rakennuksia tai rakennelmia.

Kulkeminen alueelle

Huuhdonta-alueelle kulku tapahtuu olemassa olevia metsäautoteitä ja kulku-uria pitkin. Loppumatka helpointa maastoreittiä. Kulku on tarkoitus suorittaa mönkijällä.

Erämaa-alueille uusien teiden tai tieurien rakentaminen ei erämaalain mukaan ole sallittua (erämaalaki 5§).

Moottoriajoneuvon käyttö maastossa edellyttää maanomistajan luvan (maastoliikennelaki 4§)

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 29.3.2019
Saamelaiskäräjien lausunto 29.4.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaiskäräjiltä lausuntoa kullanhuuhdontalupahakemuksesta HL2019:0002, joka koskee lapiolla tapahtuvaa kullanhuuhdonta Hippiä-nimisellä kullanhuuhdonta-alueella Inarin kunnassa, Palsinojaan laskevan Kuusipäänojan varressa, Kuusipään ja Siliäselän välisessä kurussa. Hakemusalue sijaitsee poronhoitolain 2 §:n tarkoittamalla erityisellä poronhoitoalueella, jossa maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Niin ikään hakemusalue sijaitsee saamelaiskäräjistä annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulla saamelaisen kotiseutualueella, jossa saamelaisilla on kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto. Lisäksi hakemusalue kuuluu Ivalon paliskuntaan, Hammastunturin erämaa-alueeseen ja Natura 2000 -alueeseen. Hammastunturin erämaa-alueella koskee erämaalaki, jonka 1 §:n mukaan erämaa-alueita perustetaan alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Natura 2000 -alueiden verkostolla suojellaan puolestaan koko Euroopan unionissa tärkeitä luontotyyppisiä sekä lajeja ja tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen.

Hakemusalueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua. Vuotuisen kaivumäärän on arvioitu olevan 7-15 m³. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan tämän hakemuksen osalta on huomioitava se, että hakemusalueen läheisyyteen ei sijoitu yhtään kullanhuuhdontalupa-alueita tai hakemusalueita. Näin ollen kyseessä oleva alue muodostaisi Ivalon paliskunnan alueelle, Hammastunturin erämaa-alueelle ja Natura 2000 -alueelle uuden häiriöalueen, jolla voi olla vaikutuksia saamelaisen edellytyksille harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan ja joka olisi heikentämässä erämaa- ja Natura-alueen luontoarvoja.

2. Perinteisistä saamelaiselinkeinoista ja niiden kielellisestä ja kulttuurisesta merkityksestä Saamelaiset ovat Euroopan unionin alueen ainoa alkuperäiskansa, jolla on oma historia, kieli, kulttuuri, elinkeinot, elämäntapa ja identiteetti. Saamelaisilla on alueittain yhteinen historia, perinteet, tavat ja yhteisöt. Perinteisiä saamelaiselinkeinoja ovat poronhoito, kalastus, metsästys, keräily ja saamen käsityö duodji sekä näiden nykyaikaiset harjoittamisen muodot. Saamelaiskulttuuri ja sitä kautta perinteiset saamelaiselinkeinot ovat suojattu sekä kansallisessa lainsäädännössä että kansainvälisissä sopimuksissa. Perustuslain 17.3 §:n mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Niin ikään Suomen ratifioiman YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaan saamelaisilla on itsemääräämisoikeus sekä oikeus omaan kulttuuriin .

Saamelaiselinkeinot ovat ensisijaisesti kulttuurisia elinkeinoja, jotka ylläpitävät ja siirtävät saamen kieltä, saamelaiskulttuuria ja saamelaisten perinteistä tietoa sukupolvelta toiselle. Saamelaiselinkeinojen harjoittamisen kautta elinkeinolle ja alueelle ominainen saamen kielen termistö sekä perinteinen tieto säilyvät elinvoimaisina ja jatkuvat. Perinteiset saamelaiselinkeinot ylläpitävät saamelaisten yhteenkuuluvuuden tunnetta ja saamelaista identiteettiä. Saamelaiskulttuuri ja saamelaiselinkeinot perustuvat keskeisiltä osin luonnon ja luonnonvarojen ekologisesti kestävään hyödyntämiseen. Muutokset luontoympäristössä vaikuttavat merkittäväällä tavalla saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin. Jotta perinteiset saamelaiselinkeinot ja saamen kieli, kulttuuri sekä perinteinen tieto voisivat säilyä elinvoimaisena ja siirtyä sukupolvelta toiselle, on niiden harjoittamisedellytykset turvattava. Mikäli edellytykset saamelaisen kulttuurin ja perinteisten saamelaiselinkeinojen ylläpidolle tuhoutuvat paikallisesti luontoympäristöön kohdistuvien toimien, kuten kullanhuuhtonnan, vuoksi katkeaa myös kulttuurin jatkumo alueella.

Yleissopimuksen biologisesta monimuotoisuudesta 8(j) artiklan mukaan sopimusosapuolet sitoutuvat kunnioittamaan, suojelemaan ja ylläpitämään biologisen monimuotoisuuden suojelun sekä kestäväen käytön kannalta merkittävää alkuperäiskansojen ja perinteisen elämänmuodon omaavien paikallisyhteisöjen tietämystä, innovaatioita ja käytäntöjä.

Suomessa 8(j) artiklan veloitteet koskevat saamelaisia. Saamelainen luonnon monimuotoisuuteen liittyvä perinteinen tieto ilmenee saamelaisessa luonnonkäytössä ja perinteisten saamelaiselinkeinojen harjoittamisessa.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Saamelaiskäräjät vetoaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon, että se huomioi lupaharkinnassaan alkuperäiskansa saamelaisten kansallisessa lainsäädännössä ja kansainvälisissä sopimuksissa turvatut oikeudet ja turvaa niitä oman lupaharkintansa kautta.

2.1. Saamelainen poronhoito

Saamelainen poronhoito on keskeinen saamen kielen, kulttuurin ja perinteisen tiedon käyttöympäristö. Poronhoidon kautta, saamen kieli, saamelainen kulttuuri ja perinteinen tieto siirtyvät aktiivisen käytön kautta luontevasti sukupolvelta toiselle pitäen alkuperäiskansakulttuurin elinvoimaisena. Poronhoidolla on saamelaisille paitsi suuri

kulttuurinen merkitys, myös huomattava merkitys itsenäisenä elinkeinona ja tulonlähteenä. Lisäksi porosta saadaan pääosa saamen käsitöissä tarvittavasta materiaalista. Ivalon paliskunnassa harjoitetaan saamelaista poronhoitoa, joka perustuu laidunkiertoon. Koska saamelaisen poronhoidon harjoittaminen edellyttää laajoja yhtenäisiä alueita, vaikuttavat muut maankäyttömuodot, kuten kullanhuuhdonta siihen liittyvine ilmiöineen, poronhoidon harjoittamisedellytyksiin pirstomalla laidunmaita sekä häiritsemällä porojen laidunrauhaa. Kullanhuuhtonnan aiheuttama lisääntynyt maastoliikenne, melu, rakentaminen ja muu ihmistoiminta vaikeuttavat perin-teiseen saamelaisporonhoitoon kuuluvan laidunkiertojärjestelmän ylläpitämistä Ivalon paliskunnan alueella. Laidunkiertojärjestelmällä on suuri vaikutus laidunten kantokykyyn ja sitä kautta ympäristön tilaan. Saamelaisen kotiseutualueen luonto on haavoittuvaista ja hitaasti uudistuvaa ja näin ollen kullanhuuhtontatoiminnan vuoksi tuhoutuneet laidunalueet menetetään pysyvästi ja laidunkiertojärjestelmä muuttuu lopullisesti. Jos laidunkiertojärjestelmästä joudutaan kullanhuuhtonnan takia luopumaan, muuttuu koko saamelaisen poronhoidon perinne, katkeaa saamelaiskulttuurin jatkuvuus ja heikkenee ympäristön tila merkittävästi. Saamelaiskäräjät pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa kiinnittämään huomiota siihen, että Ivalon paliskunta on menettänyt valtavia laidunalueita kullanhuuhtontatoiminnan, metsähakkuiden ja lisääntyneen matkailurakentamisen sekä muun maankäytön vuoksi. Ivalon paliskunnan menettämiä laidunalueita ei ole korvattu uusilla poronhoidon harjoittamisedellytysten turvaamiseksi ja paliskunta on muun maankäytön takia joutunut jatkuvasti väistymään ja muuttamaan poronhoitokäytänteitään merkittävällä tavalla. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta saadun tiedon mukaan Ivalon paliskunnan alueella saa kaivoslain mukaisten kullanhuuhtontalupien mukaan kaivaa maata 200 000 m³. Tämä osoittaa, että kullanhuuhdonta on jo yksinään Ivalon paliskunnan alueella laajamittaista luonnonvarojen käyttöä, joka vaikuttaa merkittävästi paliskunnan poronhoitoon. Kun kullanhuuhtontatoiminnan lisäksi otetaan huomioon myös edellä mainitut muun maankäyttömuodot, on selvää, että paliskunta ei voi enää menettää uusia alueita kullanhuuhtonnalle. Nyt kyseessä oleva kullanhuuhdonta-lupahakemus kohdistuu jälleen uudelle alueelle, sillä ko. lupa-alueen läheisyydessä (2 km säteellä) ei ole muita kullanhuuhdonta-alueita.

2.2. Saamelainen kalastusperinne

Saamelainen kalastusperinne kuuluu perustuslain 17.3 §:n suojeleman saamelaiskulttuurin suojan piiriin. Kalastus on erityisen tärkeä saamelaiskulttuurin muoto Inarin alueen saamelaisille alueella sijaitsevien laajojen vesistöjen vuoksi. Inarijärvellä ja Inarijärven kalastuksella on erityinen merkitys inarinsaamelaiselle kulttuurille, sillä järvi lähiympäristöineen on inarinsaamelaisen perinteistä asuinalueita. Kalastuksen ja kalan merkitys saamelaisten ruokataloudelle on yhä edelleenkin suuri ja kalastus on osa saamelaisten monielinkeinollista kulttuurimuotoa. Lisäksi kalastuksen kautta alueen saamelaiset siirtävät elinkeinon ja ympäristöön liittyvää perinteistä tietoa ja saamen kielen termistöä sukupolvelta toiselle. Saamelainen kalastusperinne ja sen jatkuminen edellyttävät

puhtaita vesistöjä ja elinvoimaisia kalakantoja. Saamelaiskäräjät huomauttaa, että kullanhuuhdonnasta johtuvat muutokset vesistöissä ja kalakannoissa vaikuttavat saamelaisten edellytyksiin harjoittaa perinteistä kalastustaan Inarin alueella. Ivalojoeki, johon kyseessä olevan hakemusalueen vedet Palsinojan kautta laskisivat ja laajemmat vaikutukset kohdistuisivat, kuuluu alueen merkittävimpiin jokiin saamelaisen kalastusperinteen kannalta. Ivalojoeki on Inarijärven taimenen poikastuotannon kannalta tärkein joki, sillä latvavesistöineen se toimii Inarijärven vaeltavan taimenen lisääntymisjokena. Inarijärven taimenkannasta noin 70 % on peräisin Ivalojoen vesistöstä. Taimenen osalta jokainen sivupuro aina latvoille saakka turvaa Ivalojoen alkuperäisen taimenkannan olemassaolon. Ivalojoen alaosa, jonka vesistöön ko. kullanhuuhtonalupahakemuksella voi olla vaikutusta, on lisäksi Inarijärvestä nousevan pohjasiian tärkeää kutu- aluetta.

Vaikka Kuusipäänoja ja Palsinoja olivatkin itsessään vaatimattomia kalastuskohteita, voi alueen kullankaivun aiheuttama vedentilan heikentyminen vaikuttaa negatiivisesti alueen taimen- ja pohjasiika-kantaan ja siten saamelaisten edellytyksiin harjoittaa Inarin alueella kalastusperinnettään. Metsähallituksen mukaan kullankaivutoiminnan jatkuminen ja lisääminen vähentää kalakantojen monimuotoisuutta ja vaarantaa osaltaan alkuperäisten kalakantojen selviytymistä, sillä pohjan liettyminen tuhoaa lohikaloille sekä siialle ja harjuksille tärkeitä kutu- ja poikastuotantoalueita. Pohjan liettymistä aiheutuu hienojakoisen kiintoainekuormituksen myötä jonkin verran aina vesistöjen yhteydessä tapahtuvassa kullanhuuhdonnassa.

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille ja että julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Kullanhuuhdonnalla on tutkittu olevan suoria ja pitkäaikaisia negatiivisia vaikutuksia veden laatuun, vesistöjen pohjaeläimistöön, sekä kalastoon, erityisesti taimenkantaan.

Saamelaiskäräjät huomauttaa, että mikäli nyt kyseessä oleva hakemusalue tulisi aiheuttamaan vesistövaikutuksia Kuusipäänojaan, olisi sillä vaikutuksia myös saamelaisten perustuslaissa suojattuun kalastusperinteeseen.

Lisäksi Saamelaiskäräjät huomauttaa, että poronhoidon ja kalastuksen lisäksi hakemuksen mukaisella toiminnalla voi olla vaikutuksia alueella harjoitettavaan metsästykseseen, sillä Hammastunturin erä-maa-alue on metsästykseseen käytettävää aluetta ja kullanhuuhdonnalla voi olla vaikutuksia riistan elinympäristöön ja -oloihin ja sitä kautta myös saamelaisten metsästysperinteeseen.

3. Lopuksi

Saamelaiskäräjät vastustaa luvan myöntämistä hakemusalueelle HL2019:0002, sillä se muodostaisi Ivalon paliskunnan alueelle kokonaan uuden häiriöalueen, joka pirstoisi entisestään paliskunnan aluetta. Mikäli hakemusalueella aiheutuisi vesistövaikutuksia Kuusipäänojaan ja sitä kautta Ivalojokeen, voi toiminta vaikuttaa saamelaiseen

kalastusperinteeseen. Lisäksi on todennäköistä, että alueelle tultaisiin nyt kyseessä olevan lupahakemuksen jälkeen hakemaan ja myöntämään lisää uusia lupia. Tällainen kehitys on ollut nähtävissä useiden purojen varsilla aiemminkin muun muassa Ivalon paliskunnan alueella.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 29.3.2019
Saamelaismuseo Siidan lausunto 29.4.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaismuseo Siidalta lausuntoa Vesa Heikkisen lupahakemuksesta HL2019:0002 Hippula. Saamelaismuseo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Lupahakemusalue HL2019:0002 sijaitsee Inarin kunnassa, Kuusipäänojan varrella, Kuusipään ja Siliäselän välissä. Kuusipäänoja laskee Palsinojaan ja edelleen Ivalojokeen. Alueen pinta-ala on 2,5 ha. Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, vuosittainen kaivumäärä on noin 7~15 m³. Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Alueelle ei ole olemassa olevaa kulku-uraa.

Lupahakemusalue HL2019:0002 sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja Ivalon paliskunnan poronhoitoalueella. Pohjois-Lapin maakuntakaavassa alue on Hammastunturin erämaa-alueita (SE-6515). Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytän ja sen turvaamisen edistämiseksi.

Alueella ei ole tehty arkeologista inventointia, eikä kyseiseltä kullanhuuhdonta-alueelta tunneta muinaismuistolailia (295/1963) suojeltuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Mikäli alueelta havaitaan merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten pyyntikuoppia, liesiä tai muinaisesineitä, työt löytöpaikalla on keskeytettävä ja löydöistä on ilmoitettava museoviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseo Siidan arkeologille.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lupaharkintaan sisältyy muun muassa toiminnasta ja muista lupa-alueen läheisyydessä olevista maankäyttömuodoista aiheutuvan yhteisvaikutuksen arviointi muun muassa saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Tämä käy ilmi muun ohessa päätöksen liitteestä 3.

Muut lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä

Päätösmaksu

Päätösmaksu 640 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Maksua määritettäessä on huomioitu maksuasetuksen mukaan peritty 20% ennakkomaksu.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET	Liite 1. Valitusosoitus Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000) Liite 3. Selvitys kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteistä Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen Liite 5. Panttaussitoumus
TIEDOKSI	Inarin kunta Ivalon paliskunta Lapin Ely-keskus Metsähallitus Saamelaiskäräjät Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

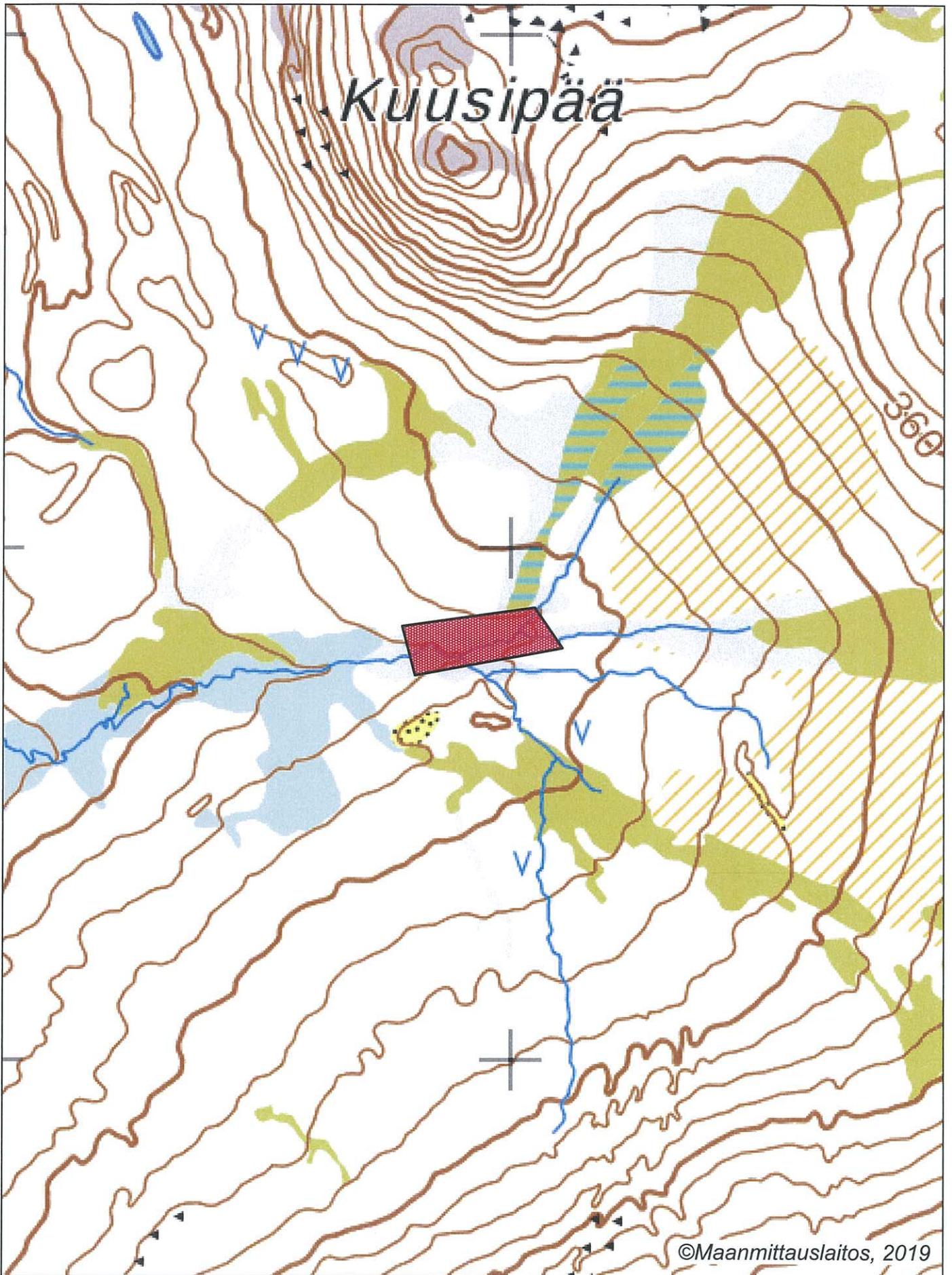
Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi

Selvitys kullanhuudontaluvan HL2019:0002 toiminnasta ja muista lupa-alueen lähistöllä olevista kaivoslain luvista ja alueiden käyttömuodoista, jotka voivat häiritä saamelaiskulttuuria

Yleistä kullanhuudonnasta

Kullanhuudonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuudontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 253. Hakemuksia on vireillä 71. Hakemuksista yhteensä 33 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luville. Näistä 15 kpl on sellaisia, jotka ovat tarkasteluhetkellä voimassa ja sisältyvät siten sekä hakemuksiin että voimassaoleviin lupiin (lähde: Kaivosrekisteri 1.7.2019). Lisäksi kullanhuudontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20 %.

Kullanhuudonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuudonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuudontaa harjoitetaan. Kullanhuudontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomaisena on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuudontalupa-alue HL2019:0002 (2,5 ha) sijoittuu Palsinojaan laskevan Kuusipäänojan varteen, Kuusipään ja Siliäselän välissä olevaan kuruun. Ivalon paliskunnan alueelle ja Hammastunturin erämaa-alueelle. Alue kuuluu Natura 2000-alueeseen Hammastunturin erämaa (F11300203).

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 286000 ha, Hammastunturin erämaa-alueen pinta-ala on 182231 ha ja Natura 2000-alueen pinta-ala on 154093 ha. Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuu 122 kpl kullanhuudontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 560 ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) ei sijoitu yhtään kullanhuudontalupa-aluetta tai hakemusaluetta.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, vuotuinen kaivumäärä on noin 7-15m³.

Muut mahdollisesti häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuudonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

- 1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.
- 2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohdan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.
- 3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
- 4.) Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
- 5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeussopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty.

Lupa-alueen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset+lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km².

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kulanhuudontaluvassa annetut määräykset ja kaivoslaissa sekä muussa lainsäädännössä annetut velvoitteet, voidaan todeta, että toimittaessa lupamääräysten mukaisesti kulanhuudontaluvan HL2019:0002 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminnan laajuus ja laatu. Alueen läheisyyteen ei sijoitu vastaavaa toimintaa.

Lisäksi alue ja toiminta-aika on rajattu, toiminta on pienimuotoista ja toimintaan tarvittavan luvan lupaehdot kyseisellä lupa-alueella turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoiltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Hakija on myös osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kulanhuudontalupaa. Myöskään selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella alueella ei ole muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Erämaalaki (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910062>)

Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

(<http://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/2061>)

Retkeilyalueet (www.retkikartta.fi)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus

(<http://www.metsa.fi/-/metsahallitus-paliskuntain-yhdistys-ja-paliskunnat-tiivistavat-yhteistyota>)

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma <http://www.metsa.fi/ylalappi>